

Vergaderjaar 1987–1988

20 506

Wijziging van de Wet op de omzetbelasting 1968 (herziening tariefindeling voedings- en geneesmiddelen)

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

ALGEMEEN

Het wetsvoorstel strekt tot uitvoering van mijn toezegging tijdens de uitgebreide commissievergadering van 23 februari 1987 om de naar het algemene b.t.w.-tarief belaste voedingsmiddelen en de aan dat tarief onderworpen geneesmiddelen over te hevelen naar het verlaagde b.t.w.-tarief (vaste Commissie voor Financiën, u.c.v. 50, blz. 15). Tevens is de gelegenheid benut te komen tot een aanpassing van het wettelijke regime inzake de tarieftoepassing voor verbandmiddelen. Ik heb ervan afgezien in de overhevelingsoperatie ook de alcoholhoudende dranken en de aan de accijns van alcoholvrije dranken onderworpen produkten te betrekken. Hierna ga ik daarop in. Voorts wordt in het wetsvoorstel voorzien in een verruiming van het verlaagde tarief voor hulpmiddelen die zijn bestemd voor blinden en slechtzienden.

In het kader van de overhevelingsoperatie wordt ter budgettaire dekking voorgesteld het verlaagde b.t.w.-tarief van 6 percent met één percentpunt te verhogen tot 7 percent. Hiermee wordt tevens de afstand tussen het algemene en het verlaagde tarief, welke afstand tot nu toe steeds groter is geworden en in EG-verband tot de grootste behoort, verkleind.

Overheveling voedings- en geneesmiddelen

Zoals is aangegeven in de notitie van 9 december 1986 inzake overheveling van voedings- en geneesmiddelen en van fraudegevoelige sectoren van de arbeidsintensieve dienstverlening naar het verlaagde b.t.w.-tarief¹ zal de onderhavige overhevelingsoperatie, hoewel in mindere mate dan uniformering van de b.t.w.-tarieven, de huidige tariefproblematiek aanzienlijk doen verminderen. Juist in de voedings- en de geneesmiddelensector doen immers de problemen van het twee-tariefstelsel zich sterk gevoelen.

Door de overheveling zullen in de voedingsmiddelensector de huidige interpretatieproblemen worden opgelost. Ook zal een einde komen aan de thans optredende verstoring van de concurrentieverhouding als gevolg van de omstandigheid dat voor voedingsmiddelen met dezelfde toepassingsmogelijkheden in een belangrijk aantal gevallen verschil-

¹ Kamerstukken II, 1986–1987, 19 812, nr. 2.

lende tarieven gelden. Daarnaast zal van het b.t.w.-tarief geen belemmering meer kunnen uitgaan voor de produktinnovatie in de voedingsmiddelensector. Ook de problematiek die zich thans in de horecasector voordoet als gevolg van het tariefonderscheid tussen het al dan niet ter plaatse nuttigen van spijzen, koffie en thee zal worden opgeheven. Bovendien zal de controletaak van de belastingdienst – waar het de tarieftoepassing betreft – door de overhevelingsoperatie worden vergemakkelijkt. Tevens zullen de procedures over de tariefindeling in aantal afnemen.

Op het terrein van de geneesmiddelen zal de overheveling het onderscheid in b.t.w.-tarief opheffen voor de zogenoemde «populaire» geneesmiddelen waarvoor namelijk bij verstrekking op recept het verlaagde tarief geldt en bij rechtstreekse aankoop bij drogist of apotheker het algemene tarief.

De overhevelingsoperatie levert derhalve een belangrijke bijdrage aan het oplossen van de bestaande tariefsproblematiek. Buiten de sectoren van de voedings- en de geneesmiddelen blijven uiteraard tariefproblemen bestaan. Ook zullen in de sector waar zowel food- als non-foodprodukten te koop worden aangeboden de administratieve problemen niet geheel verdwijnen.

Verbandmiddelen

Onder het huidige regime is een aantal verbandmiddelen onderworpen aan het verlaagde tarief. Zo zijn in bijlage C bij het Uitvoeringsbesluit omzetbelasting 1968 (Stb. 423) de soorten verbandmiddelen aangegeven die onder dit tarief vallen en in bijlage F bij de Uitvoeringsbeschikking omzetbelasting 1968 (Stcrt. 169) diverse verbandmerkartikelen.

Inmiddels sluit de opsomming in die bijlagen niet meer aan bij de toepassing van het verlaagde tarief in de praktijk. De term «verbandmiddel» wordt thans ruimer geïnterpreteerd dan is aangegeven in voren genoemde regelingen waardoor de toepassing van het verlaagde tarief niet beperkt is gebleven tot de in de bijlagen vermelde goederen. Ik stel daarom voor het wettelijke regime voor verbandmiddelen in overeenstemming te brengen met de ter zake bestaande praktijk.

Accijns

Tijdens de uitgebreide commissievergadering van 23 februari 1987 zijn vanuit de Kamer enkele suggesties gedaan met betrekking tot bepaalde aan de accijnsheffing onderworpen goederen.

Het gaat hier in de eerste plaats om het voorstel ook de aan de accijns van alcoholvrije dranken onderworpen dranken – mineraalwater, vruchtensap en limonade – over te hevelen naar het verlaagde b.t.w.-tarief onder gelijktijdige vervanging van de drie thans voor deze dranken geldende accijnstarieven door een uniform tarief van de accijns. Dit uniforme tarief zou daarbij op een zodanig niveau dienen te worden vastgesteld dat de budgettaire neutraliteit van het voorstel is gewaarborgd.

Dienaangaande merk ik het volgende op. Bij de aan de accijns van alcoholvrije dranken onderworpen dranken gaat het om een afgebakende groep produkten, die in haar geheel is onderworpen aan het algemene tarief. De verschillende elementen van de aan het twee-tarievenstelsel verbonden problematiek doen zich binnen deze groep niet voor. Ook de omstandigheid dat in de accijns van alcoholvrije dranken een onderscheid in de tariefstelling is aangebracht tussen de verschillende soorten alcoholvrije dranken heeft tot nog toe noch met betrekking tot de afbakening, noch anderszins, geleid tot problemen.

Een en ander overziende zie ik geen reden voor uitvoering van de hiervoren aangehaalde suggestie.

De tweede suggestie had betrekking op de alcoholhoudende dranken. Ook deze suggestie houdt in het overhevelen van die dranken naar het verlaagde tarief onder gelijktijdige verhoging van de accijns van die dranken – alcoholaccijns, wijnaccijns, bieraccijns – ten einde de budgettaire neutraliteit van een dergelijke maatregel te waarborgen.

Voor deze dranken geldt evenzeer dat het gaat om een afgebakende groep produkten waarbij de b.t.w.-tariefproblematiek zich niet voordoet, zodat er geen reden is de overheveling zich mede hiertoe te laten uitstrekken.

Voorts kan een verlaging van het b.t.w.-tarief voor alcoholhoudende dranken en het gelijktijdig verhogen van de accijns voor deze dranken niet prijsneutraal uitwerken. De accijns die is uitgedrukt in guldens per een bepaalde hoeveelheid zal toenemen, terwijl de b.t.w. die wordt berekend over de verkoopprijs afneemt. Het gevolg zou dan ook zijn dat de goedkopere alcoholhoudende dranken in verhouding duurder worden en de duurdere alcoholhoudende dranken goedkoper.

Wat de accijnzen van wijn betreft geldt bovendien hetgeen ik al heb opgemerkt tijdens de uitgebreide commissievergadering van 23 februari 1987, dat deze in de Benelux geünificeerde accijnzen niet kunnen worden verhoogd zonder medewerking van België en Luxemburg. De bereidheid tot een verhoging is aldaar thans niet aanwezig.

Landbouwforfait

Vanuit de Kamer is er op gewezen dat er financiële ruimte in het landbouwforfait zou zitten, omdat bij de laatste verhoging van de b.t.w.-tarieven het landbouwforfait meer dan evenredig zou zijn aangepast. Daarbij zou zijn uitgegaan van de stijging van de voorbelasting in de gehele landbouwsector in plaats van de stijging van de voorbelasting van de forfaitair belaste landbouwers. Het voorgaande is echter niet het geval. Het huidige landbouwforfait is uitsluitend gebaseerd op gegevens met betrekking tot de forfaitair belaste landbouwers. Mij is evenwel gebleken dat het niveau van het forfait in vergelijking met de werkelijke voorbelasting van de forfaitair belaste landbouwers ruimte biedt om de gevolgen van de onderhavige verhoging van het verlaagde tarief op te vangen. In het kader van dit wetsvoorstel is daarom, mede gelet op de door de communautaire b.t.w.-wetgeving gestelde grenzen aan het niveau van het landbouwforfait, afgezien van een verdere verhoging van dat forfait.

Zeep- en wasmiddelen

Vanuit de Kamer is als een groep produkten die voor overbrenging naar het algemene tarief in aanmerking zou kunnen komen genoemd de zeep- en wasmiddelen. De zeep- en wasmiddelen zijn in mijn notitie van 9 december 1986 genoemd als één van de groepen produkten die door opschoning van het verlaagde tarief zouden kunnen worden gebruikt ter verkrijging van de voor de overhevelingsoperatie benodigde financiële dekking (zie variant III op blz. 7 van die notitie).

Terecht is van de zijde van de Kamer gewezen op het tariefonderscheid dat thans bestaat tussen de korrelvormige (droge) schuurmiddelen (verlaagd tarief) en de vloeibare schuurmiddelen (algemeen tarief). Deze tariefproblematiek zou inderdaad kunnen worden opgeheven door overbrenging naar het algemene tarief van de thans onder het verlaagde tarief vallende zeep- en wasmiddelen. Hierbij moet echter worden bedacht dat voor het overgrote deel van deze zeep- en wasmiddelen de toepassing van het verlaagde tarief onomstreden is. Nu wordt voorgesteld de overhevelingsoperatie niet te financieren op de in genoemde

variant III aangegeven wijze ben ik van oordeel, dat dit ook kan gelden voor de van die variant onderdeel uitmakende zeep- en wasmiddelen.

Hulpmiddelen voor blinden en slechtzienden

Hiervoren is reeds aangegeven dat het wetsvoorstel onder meer voorziet in een verruiming van de toepassing van het verlaagde tarief voor hulpmiddelen die zijn bestemd voor blinden en slechtzienden. Vanuit de Tweede Kamer der Staten-Generaal is om een dergelijke verruiming gevraagd bij de behandeling op 3 februari 1988 van het wetsvoorstel 20 281 (vervallen van de mogelijkheid tot teruggaaf van omzetbelasting bij binnenlandse levering van goederen waarvoor bij invoer vrijstelling van omzetbelasting geldt). Naar aanleiding daarvan is door de Minister van Financiën bij die gelegenheid toegezegd op korte termijn de mogelijkheid te onderzoeken specifiek voor blinden en slechtzienden bestemde goederen over te brengen naar het verlaagde tarief. De resultaten van dit onderzoek vinden hun neerslag in het onderhavige wetsvoorstel.

INGANGSDATUM

De beoogde ingangsdatum van de wetwijziging is de eerste dag van het tweede kalenderkwartaal dat aanvangt na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin de wet wordt geplaatst.

BUDGETTAIRE ASPECTEN

De aan de overheveling verbonden budgettaire gevolgen belopen 655 mln. Ter dekking hiervan wordt voorgesteld het verlaagde tarief met één percentpunt te verhogen.

Dit levert – rekening houdend met de verbreding van de heffingsgrondslag van het verlaagde tarief door de overheveling en het niet aanpassen van het landbouwforfait aan de verhoging van het verlaagde tarief – 745 mln. op. Er resteert als gevolg van deze maatregelen derhalve een voordelig budgettair resultaat van 90 mln. Met de verruiming van het verlaagde tarief voor hulpmiddelen voor blinden en slechtzienden is een derving van circa 1 mln. gemoed.

DEREGULERINGSASPECTEN

Het wetsvoorstel is bezien op de criteria uit de beknopte vragenlijst die is opgenomen in de Aanwijzingen inzake de toetsing van ontwerpen van wet en van algemene maatregel van bestuur van de minister-president dd. 16 januari 1985 (Stcrt. 18). De strekking van het voorstel is hiervoren reeds aangegeven.

Het wetsvoorstel vertoont geen samenhang met andere bestaande of in voorbereiding zijnde regelingen. Voor de uitvoering van het voorstel worden geen nieuwe organen of bestuursinstrumenten in het leven geroepen.

Door de overheveling zal de thans bestaande tariefproblematiek verminderen hetgeen zich voor de belastingdienst met name zal manifesteren in minder overleg met het bedrijfsleven over de tariefindeling. Voorts zal het voorstel leiden tot enige verlichting van de werkzaamheden van de belastingdienst. De besparing van menskracht die hierdoor mogelijk wordt, kan worden geraamd op 20 mensjaren. De administratieve lasten van het bedrijfsleven zullen eveneens worden verlicht, omdat door de overhevelingsoperatie de tariefindeling meer aansluit bij de in de

handel gebruikelijke assortimenten. De overheveling van voedings- en geneesmiddelen naar het verlaagde tarief en de verhoging van dit tarief leiden – gezien de geringe verschillen in consumptiepatronen van de onderscheidene inkomensgroepen – per saldo niet tot noemenswaardige koopkrachteffecten voor die inkomensgroepen.

Het voorstel zal het aantal interpretatieproblemen rond de tariefindeling van voedings- en geneesmiddelen doen afnemen, hetgeen leidt tot een vermindering van de werkbelasting van het justitiële apparaat.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel I

Dit artikel bevat de met de overhevelingsoperatie samenhangende wijzigingen in de Wet op de omzetbelasting 1968.

Artikel I, onderdeel A en B

In deze onderdelen is de verhoging van het verlaagde tarief met één percentpunt neergelegd.

Artikel I, onderdelen C.1 tot en met C.5

De onderdelen C.1 en C.3 tot en met C.5 bevatten de aanpassing aan de nieuwe tariefindeling van de bij de Wet op de omzetbelasting 1968 behorende Tabel I, waarin de aan het verlaagde tarief onderworpen goederen en diensten zijn opgenomen. In onderdeel C.2 is de verruiming opgenomen van het verlaagde tarief voor hulpmiddelen die zijn bestemd voor blinden en slechtzienenden.

Onderdeel C.1

Voedingsmiddelen (post 1)

In Tabel I, onderdeel a, is als post 1 een algemene omschrijving opgenomen van het begrip «voedingsmiddel». In verband hiermee zijn de oude posten 1 tot en met 27 die met name een opsomming van specifieke voedingsmiddelen inhielden, merendeels vervallen.

De omschrijving van het begrip voedingsmiddel valt uiteen in drie onderdelen. De meeste voedingsmiddelen kunnen worden gerangschikt onder post 1, onderdeel a (eet- en drinkwaren); de onderdelen b en c van post 1 – produkten voor de bereiding van die eet- en drinkwaren onderscheidenlijk produkten dienende als aanvulling op of ter vervanging daarvan – zijn opgenomen om te bereiken dat deze produkten, voor zover zij niet rechtstreeks zouden kunnen worden aangemerkt als eet- en drinkwaar, ook vallen onder het begrip voedingsmiddel.

Voor de tariefindeling is de vorm waarin voedingsmiddelen zich bevinden niet van belang: zowel de verse, de bereide als de verduurzaamde voedingsmiddelen vallen onder de in post 1 opgenomen omschrijving.

Tot de voedingsmiddelen worden niet gerekend de alcoholhoudende dranken. Onder deze dranken vallen niet alleen de alcoholhoudende dranken die zijn onderworpen aan de accijns van alcoholhoudende stoffen (zoals jenever, likeur, brandewijn, rum, whisky, bier en wijn) maar ook de alcoholhoudende dranken die zijn vrijgesteld van deze accijns (zoals bepaalde soorten vruchtenwijnen). Opgemerkt zij dat met de term «dranken» wordt bedoeld op produkten die naar maatschappelijke opvatting als zodanig worden aangemerkt. In verband hiermee vallen onder het begrip «alcoholhoudende dranken» ook samengestelde

alcoholhoudende stoffen zoals advocaat, boerenjongens en boerenmeisjes. Eetwaren die alcoholhoudende stoffen bevatten (zoals bonbons) vallen uiteraard niet onder het begrip alcoholhoudende dranken. Zij vallen onder het begrip voedingsmiddel.

Van het begrip voedingsmiddel zijn tevens uitgezonderd de aan de accijns van alcoholvrije dranken onderworpen produkten. Het gaat hierbij in de eerste plaats om de aan die accijns onderworpen alcoholvrije dranken zelf (mineraalwater, limonades en vruchtessappen). Voorts heeft de uitzondering betrekking op de ingedikte of poedervormige vruchtessappen die aan de accijns van alcoholvrije dranken zijn onderworpen.

Wellicht ten overvloede zij opgemerkt dat bepaalde sappen niet aan de accijns van alcoholvrije dranken worden onderworpen. Het gaat daarbij om sappen die, gelet op de presentatie, kennelijk zijn bestemd voor kinder- en dieetvoeding, alsmede op sappen die niet zijn bestemd om als zodanig te worden gedronken maar worden gebruikt in de huishouding of voor medicinale doeleinden, zoals rozebottelsiroop, bosbessensap en citroensap. Deze dranken worden het verlaagde tarief belast.

Post 1, onderdeel a

Onderdeel a van post 1 heeft betrekking op eet- en drinkwaren. De term «eet- en drinkwaren» dient ruim te worden opgevat. Daarmee wordt niet alleen bedoeld op kant en klare waren die door de mens direct kunnen worden geconsumeerd (bij voorbeeld brood, melk en fruit), maar ook op waren die pas geschikt zijn voor menselijke consumptie na een bepaalde bewerking (zoals het ontdoen van de schil) of na bereiding (toevoeging van water, koken, opwarmen en dergelijke). Snoepgoed valt uiteraard onder de term «eet- en drinkwaren». Genotmiddelen zoals pruimtabak en opiaten daarentegen niet.

Om de toepassing van het verlaagde tarief niet afhankelijk te doen zijn van de daadwerkelijke bestemming – deze zou alleen bij de feitelijke consumptie kunnen worden vastgesteld – is in dit onderdeel de voorwaarde gesteld, dat het gaat om eet- en drinkwaren die plegen te worden aangewend voor menselijke consumptie. Of de desbetreffende produkten ook feitelijk worden geconsumeerd, is irrelevant. Zo zal fruit steeds als voedingsmiddel kunnen worden aangemerkt, ook indien het uiteindelijk niet door de mens zal worden geconsumeerd daar het bij voorbeeld wordt doorgedraaid.

Post 1, onderdeel b

Post 1, onderdeel b, voorziet erin, dat naast eet- en drinkwaren eveneens de produkten die ingrediënten kunnen vormen voor deze waren onder het verlaagde tarief vallen.

Het gaat hier om produkten die kennelijk zijn bestemd om te worden aangewend voor de bereiding van de onder post 1, onderdeel a, bedoelde eet- en drinkwaren en daarin geheel of ten dele opgaan.

Dit onderdeel heeft betrekking op een breed scala van produkten. Dit scala bestaat niet alleen uit produkten die zijn vervaardigd uit natuurlijke grondstoffen, maar ook uit allerlei chemische produkten. Ook produkten waarvan alleen bepaalde (bij voorbeeld aromatische) bestanddelen opgaan in de eet- en drinkwaren (zoals koffie, thee, kruidnagels en laurierbladen) behoren tot dit onderdeel.

Met «bereiding» wordt bedoeld op zowel de huishoudelijke als de industriële bereiding van eet- en drinkwaren. In dit kader kan worden gedacht aan produkten als gist, meel, bak- en braadmiddelen, kruiden, specerijen, zout, aroma's en essences. Met name voor de voedingsmiddelenindustrie kunnen produkten als vruchtenpulp, diverse extracten, conserveringsmiddelen alsmede geur-, kleur- en smaakstoffen worden genoemd.

Er zij op gewezen dat het mogelijk is dat binnen een bepaalde groep produkten een onderscheid dient te worden gemaakt tussen kennelijk wel en kennelijk niet voor menselijke consumptie bestemde produkten. Als voorbeeld kan azijn worden genoemd: tafelazijn is kennelijk bestemd voor menselijke consumptie, terwijl schoonmaakazijn dat niet is.

Dit onderscheid dient niet alleen te worden gemaakt bij eindprodukten, maar ook bij grondstoffen en halffabrikaten. Het is immers mogelijk dat bepaalde grondstoffen en halffabrikaten zowel binnen als buiten de voedingsmiddelenindustrie worden aangewend. Voor de tariefindeling is alsdan van belang voor welke aanwending het desbetreffende produkt kennelijk is bestemd. Als het produkt kennelijk is bestemd om binnen de voedingsmiddelenindustrie te worden aangewend zal de levering van dit produkt zijn onderworpen aan het verlaagde tarief; als het produkt kennelijk is bestemd voor andere industriële doeleinden, is het algemene tarief van toepassing.

Post 1, onderdeel c

Onderdeel c heeft betrekking op produkten die wellicht niet in de strikte zin van het woord kunnen worden beschouwd als een voedingsmiddel, maar waarvan het wenselijk is dat zij niettemin daaronder worden begrepen omdat het gaat om produkten die zijn bestemd om te worden aangewend als aanvulling op dan wel ter vervanging van eet- en drinkwaar. Te denken valt aan voedingspreparaten zoals vitamines, mineralen, kruidenpreparaten, vermageringsprodukten en vezeltabletten.

Granen, pootgoed, dieren, broedeieren voor pluimvee (posten 2 tot en met 5)

De posten 2 tot met 5 hebben betrekking op produkten die reeds in Tabel I voorkwamen dan wel konden worden begrepen onder de in deze tabel genoemde produkten en die in de nieuwe opzet van Tabel I niet zonder meer onder het verlaagde tarief zouden blijven vallen. Om belastingheffing naar het verlaagde tarief te bestendigen zijn zij in de herziene tabel opgenomen als afzonderlijke posten.

Granen en peulvruchten (post 2)

Deze post heeft betrekking op granen en peulvruchten. Deze waren vóór de wetwijziging opgenomen in Tabel I, onderdeel a, posten 7 en 18.

In deze post wordt gedoeld op de granen en peulvruchten die niet als voedingsmiddel als bedoeld in post 1 kunnen worden aangemerkt. Als voorbeeld kunnen worden genoemd bepaalde maissorten die als dierenvoedsel plegen te worden aangewend.

Pootgoed (post 3)

Post 3 – pootgoed bestemd voor de teelt van groenten en fruit – vormt de vervanging van de tot dusverre in Tabel I, onderdeel a, voorkomende post 19. In vergelijking met de oude post – planten bestemd voor uitpoot voor de teelt van groenten en fruit – is post 3 ruimer geformuleerd. Daarmee wordt een wettelijke basis gegeven aan de reeds geldende praktijk volgens welke onder de term «pootgoed» niet alleen worden gerangschikt de planten bestemd voor de uitpoot van groenten en fruit, maar ook de delen van dergelijke planten (zoals wortels en wortelstokken) alsmede champignonbroed. Wellicht ten overvloede zij opgemerkt dat pootaardappelen eveneens onder post 3 kunnen worden begrepen.

Dieren (post 4)

In post 4, onderdeel a, worden rundvee, schapen, geiten, varkens en paarden opgesomd. De tot deze post behorende dieren werden tot dusverre vermeld in de in onderdeel a van Tabel I opgenomen posten 16 en 21. In post 4, onderdeel a, zijn – in tegenstelling tot de oude post 16 – de renpaarden niet meer uitgezonderd. Doordat de kwalificatie als renpaard afhangt van de inschrijving als zodanig, was aan toepassing van het algemene tarief te ontkomen door het laten vervallen van die inschrijving.

Post 4, onderdeel b, heeft betrekking op dieren die kennelijk zijn bestemd voor de voortbrenging of de productie van de in post 1 bedoelde voedingsmiddelen, alsmede op dieren die kennelijk zijn bestemd voor het fokken van die dieren. Post 4, onderdeel b, komt in de plaats van de tot dusverre in Tabel I, onderdeel a, voorkomende posten 20 en 26. De ten aanzien van de bestemming van deze dieren gestelde voorwaarden betekent, dat dieren die buiten de landbouw- en de visserijsector worden aangewend – zoals siervis en sier- en zangvogels – in overeenstemming met de huidige situatie niet het verlaagde tarief deelachtig worden.

Door anders dan tot dusverre de dieren niet limitatief op te sommen en de term «kennelijk zijn bestemd» te gebruiken kan voorts worden ingespeeld op eventuele nieuwe ontwikkelingen in het productiepatroon van voedingsmiddelen in de landbouwsector.

Voorts zijn in onderdeel c van post 4 de slachtafvallen van de in deze post bedoelde dieren vermeld.

Broedeieren (post 5)

In post 5 zijn de broedeieren voor pluimvee afzonderlijk vermeld. Deze eieren werden reeds naar het verlaagde tarief belast omdat zij op grond van een administratieve goedkeuring (Toelichting Tabel I, letter a, post 5, § 1, onder 2) onder de tot dusverre in onderdeel a van Tabel I voorkomende post 5 – eieren – waren gerangschikt.

Humane geneesmiddelen (post 6)

Deze post behelst de toepassing van het verlaagde tarief voor geneesmiddelen, bestemd voor de mens.

Voor de afbakening van het begrip geneesmiddelen wordt in post 6 aangesloten bij artikel 1, eerste lid, onder h en i, van de Wet op de geneesmiddelenvoorziening (Stb. 1958, 408), hierna te noemen WGV. In die bepalingen worden de begrippen farmaceutische specialité en farmaceutisch preparaat gedefinieerd. Onder farmaceutische specialité wordt verstaan een geneesmiddel in farmaceutische vorm, dat in de handel wordt gebracht onder een speciale benaming en in een standaardverpakking. Onder farmaceutisch preparaat wordt verstaan een geneesmiddel in farmaceutische vorm dat noch onder een speciale benaming noch in een standaardverpakking in de handel wordt gebracht. De beide categorieën omvatten te zamen het gehele scala van geneesmiddelen dat in een farmaceutische vorm is gebracht, dat wil zeggen in een vorm waarin het geschikt is om toe te dienen aan of aan te wenden bij de mens. Op deze wijze wordt bereikt dat het verlaagde tarief van toepassing is op alle produkten – met uitzondering van grondstoffen – die kunnen worden aangemerkt als geneesmiddel in de zin van de WGV.

Produkten die geschikt zijn voor het stellen van een medische diagnose zijn slechts geneesmiddelen in de zin van de WGV, voor zover zij bestemd zijn te worden toegediend aan of aangewend bij de mens. Dit houdt in dat het verlaagde b.t.w.-tarief van toepassing is op de zogenoemde in vivo diagnostica. Middelen voor het stellen van een

medische diagnose door middel van een laboratoriumonderzoek – de zogenoemde in vitro diagnostica – vallen (evenals tot dusverre) niet onder het verlaagde tarief.

Geneesmiddelen in de zin van de WGV vallen soms mede of zelfs uitsluitend onder de werking van een specifieke wettelijke regeling. Voor de toepassing van het verlaagde tarief is dit niet van belang. Zo kan dit tarief – zoals tot nu toe het geval was op grond van een administratieve goedkeuring – ook worden toegepast op de geneesmiddelen waarvoor mede het bepaalde in de Opiumwet (Stb. 1928, 167) van toepassing is (opiaten) en op geneesmiddelen waarvoor mede het bepaalde in de Kernenergiewet (Stb. 1963, 82) van toepassing is (de zogenoemde radiofarmaca). Hetzelfde geldt voor uit bloed(plasma) bereide produkten en sera en vaccins, die uitsluitend onder de werking van de Wet op menselijk bloed (Stb. 1961, 182), onderscheidenlijk de Wet op sera en vaccins (Stb. 1927, 91) vallen.

De positie van menselijk bloed en de daaruit bereide produkten in de omzetbelasting heeft in het verleden aanleiding gegeven tot misverstanden. Met name als gevolg van de wijziging per 1 januari 1979, toen in overeenstemming met de zesde richtlijn inzake omzetbelasting van de Raad van de Europese Gemeenschappen (nr. 77/388/EEG, PbEG L 145 van 13 juni 1977, blz. 1) in de Wet op de omzetbelasting 1968 een vrijstelling werd opgenomen voor menselijk bloed (artikel 11, eerste lid, onderdeel s, van deze wet) en tegelijkertijd het tot aan die datum geldende verlaagde tarief voor bloed(plasma) en voor daaruit bereide produkten werd ingetrokken. Ik acht het daarom juist – nu wederom een wetswijziging aan de orde is die mede de positie van bloed(plasma)-produkten omvat – op deze plaats nadrukkelijk de gevolgen daarvan aan te geven.

Hoewel de omschrijving van post 6 alle geneesmiddelen omdat die onder de werking vallen van de Wet op menselijk bloed, blijft voor het specifieke produkt bloed uiteraard de daarvoor geldende vrijstelling van toepassing. Deze vrijstelling is tot nu toe ruim opgevat en mede toegepast op bloedplasma. Dit blijft onveranderd. De overige bloed(plasma)produkten zijn thans weer zelfstandig onderworpen aan het verlaagde tarief, evenals dat het geval was vóór 1 januari 1979. Uiteraard blijft te allen tijde gelden dat het dient te gaan om geneesmiddelen in de zin van de WGV. Dit betekent dat uit bloed(plasma) bereide invitro diagnostica – evenals andere invitro diagnostica – niet onder het verlaagde tarief vallen.

Voor sera en vaccins gold reeds het verlaagde tarief ingevolge de aanwijzing van deze geneesmiddelen in artikel 11, eerste lid, onderdeel c, van het Uitvoeringsbesluit omzetbelasting 1968.

In post 6 worden voorts infusievloeistoffen vermeld. Deze vloeistoffen worden apart genoemd omdat onder de begrippen farmaceutische specialité en farmaceutisch preparaat alleen infusievloeistoffen kunnen worden begrepen die één of meer geneesmiddelen bevatten. Het is echter mogelijk dat door middel van een infuus vloeistoffen worden toegediend waarin zich geen geneesmiddelen bevinden (bij voorbeeld suiker- of zoutoplossingen). Dergelijke vloeistoffen kunnen niet als een geneesmiddel in de zin van de WGV worden aangemerkt. Door de specifieke vermelding van infusievloeistoffen in de onderhavige post is ook op deze vloeistoffen – evenals tot nu toe het geval was – het verlaagde tarief van toepassing.

Wellicht ten overvloede zij opgemerkt dat de via een infuus aan een mens toegediende vloeibare voeding op grond van het bepaalde in post 1 van Tabel I aan het verlaagde tarief is onderworpen.

Inhalatiegassen die kennelijk zijn bestemd voor geneeskundige doeleinden zijn eveneens afzonderlijk vermeld in post 6. Inhalatiegassen (bij voorbeeld zuurstof) kunnen namelijk ook voor andere doeleinden worden aangewend, in welk geval zij niet zijn aan te merken als farmaceutische specialité of farmaceutisch preparaat in de zin van de WGV.

Om te voorkomen dat deze gassen, ook als zij kennelijk zijn bestemd voor geneeskundige doeleinden, worden belast naar het algemene tarief, is ter zake een afzonderlijke omschrijving in post 6 opgenomen.

Diergeneesmiddelen (post 7)

Deze post bevat de toepassing van het verlaagde tarief voor alle produkten die zijn aan te merken als diergeneesmiddelen in de zin van de Diergeneesmiddelenwet (artikel 1, eerste lid, van de Diergeneesmiddelenwet; Stb. 1985, 410). Tot nu toe was het toepassingsgebied van het verlaagde tarief voor specifieke diergeneesmiddelen omschreven in een administratieve regeling (Toelichting Tabel I, letter a, post 33, § 5). Het toepassingsgebied van dit tarief was daarbij omschreven op de wijze zoals thans voorkomt in artikel 1, eerste lid, van de Diergeneesmiddelenwet.

Er zij op gewezen dat het begrip diergeneesmiddel in de zin van de Diergeneesmiddelenwet geen grondstoffen omvat (zie kamerstukken II, 1982-1983, 17 764, nr. 5, blz. 9), zodat voor deze grondstoffen het algemene tarief geldt.

Verbandmiddelen (post 8)

Zoals is aangegeven in het algemene deel van deze toelichting sloot de geldende wettelijke regeling inzake de tarieftoepassing voor verbandmiddelen niet meer aan bij de bestaande praktijk. Ten einde deze praktijk een wettelijke basis te verschaffen is post 8 opgenomen. Daar een definitie van het begrip «verbandmiddel» niet voorhanden is, is er voor gekozen de term «verbandmiddel» aan te duiden door enkele artikelen te noemen die onder deze term kunnen worden begrepen. Genoemd zijn watten, windsels, gaas, hechtmiddelen, pleisters, tampons en spalken.

Op het terrein van de verbandmiddelen doen zich voortdurend nieuwe ontwikkelingen voor. Hierom is er van afgezien in post 8 een limitatieve opsomming van de als verbandmiddel te beschouwen artikelen op te nemen. Bepaald is, dat mede onder het verlaagde tarief kunnen worden gerangschikt artikelen die voldoen aan de beide volgende voorwaarden:

1. het desbetreffende artikel kan worden gelijkgesteld met één van de met name genoemde verbandmiddelen, en
2. het artikel is kennelijk bestemd voor geneeskundige doeleinden.

De eerste voorwaarde sluit uit, dat alle in de medische sector gebruikte textiel (lakens, slopen en dergelijke) en afdekmaterialen (bij voorbeeld operatie-afdekdoeken) kunnen worden begrepen onder de term «verbandmiddel».

De voorwaarde dat het artikel kennelijk bestemd is voor geneeskundige doeleinden voorkomt, dat alle gebruiksartikelen die een bepaalde therapeutische werking bezitten, onder post 8 zouden kunnen worden gerangschikt. Zo kunnen bij voorbeeld uit speciale weefsels vervaardigde hemden en steunkousen niet onder deze post worden begrepen.

Met «geneeskundige doeleinden» wordt bedoeld op de aanwending binnen zowel de humane geneeskunde als de diergeneeskunde. Dit betekent dat – anders dan tot dusverre – ook de specifiek voor dieren bestemde verbandmiddelen (bij voorbeeld speciale bandages) onder het verlaagde tarief vallen. Een nader onderscheid tussen verbandmiddelen voor humane geneeskunde en diergeneeskunde acht ik om uitvoeringstechnische problemen te voorkomen niet gewenst.

Handhaving van de huidige praktijk betreffende de tariefindeling van verbandmiddelen brengt mee, dat enkele produkten die niet kunnen worden aangemerkt als verbandmiddel in de hiervoren aangegeven zin afzonderlijk dienen te worden genoemd in post 8. Het gaat om gevulde verbanddozen, damesverband, kraammatrassen, alsmede incontinentie-

luiers- en onderleggers. Met de term «incontinentie» wordt bedoeld op het desbetreffende ziekteverschijnsel; babyluiers vallen uiteraard niet onder het begrip incontinentieluiers.

Onderdeel C.2

Dit onderdeel bevat de verruiming van het verlaagde tarief voor hulpmiddelen voor blinden en slechtzienden.

Tot dusverre gold het verlaagde tarief alleen voor braille-artikelen, zoals braille-drukwerk, braille-leien en braille-schrijfmachines. Naast braille-artikelen, waarvan de voorbeeldsgewijze opsomming in de post enigszins is verruimd, geldt het verlaagde tarief thans ook voor de belangrijkste categorieën goederen die speciaal zijn ontworpen voor persoonlijk gebruik door blinden en slechtzienden.

Onderdeel C.3

De genees- en verbandmiddelen worden thans omschreven in de posten 6, 7 en 8 van Tabel I, onderdeel a. In verband hiermee vervalt de in post 33 van onderdeel a van Tabel I opgenomen delegatiebepaling om de aan het verlaagde tarief te onderwerpen genees- en verbandmiddelen aan te wijzen bij algemene maatregel van bestuur.

Onderdeel C.4

Het doel van de overhevelingsoperatie is alle voedingsmiddelen zoals deze zijn omschreven in post 1 van Tabel I, onderdeel a, te belasten naar het verlaagde tarief. Voor de tariefindeling van deze voedingsmiddelen maakt het geen verschil uit of deze worden verstrekt of genuttigd binnen dan wel buiten de horeca- en aanverwante bedrijven. In alle gevallen zijn die voedingsmiddelen belast naar het verlaagde tarief. De in onderdeel b van Tabel I voorkomende post 12, volgens welke post alleen het verstrekken van spijzen, koffie en thee binnen het horeca- en aanverwant bedrijf aan personen die daar slechts voor een korte periode verblijf houden aan het verlaagde tarief was onderworpen, is daarmee overbodig geworden.

Onderdeel C.5

Bij Tabel I was na onderdeel b een algemene aantekening opgenomen. Deze hield in, dat onder de in Tabel I genoemde bereide goederen, behoudens die in het horecasector, niet werden begrepen goederen bereid voor gebruik ter plaatse. Daar het in de aantekening gehanteerde onderscheid niet meer relevant is voor de tariefindeling van deze goederen is de aantekening vervallen.

Artikel II

Dit artikel bevat een tweetal overgangsbepalingen voor goederen en diensten waarbij als gevolg van het wetsvoorstel een tariefwijziging optreedt.

Deze bepalingen strekken ertoe dat, ongeacht het tijdstip waarop de omzetbelasting wordt verschuldigd, de leveringen van deze goederen en diensten zijn onderworpen aan het tarief dat geldt op het tijdstip waarop de goederen worden geleverd of de diensten worden verricht. Ingeval reeds vóór de datum van inwerkingtreding van deze wet omzetbelasting verschuldigd wordt ter zake van leveringen en diensten die op of na deze datum worden verricht vindt correctie plaats.

Artikel III

Indien een ondernemer aan zijn personeel spijzen en dranken verstrekt tegen een prijs die lager is dan 125 percent van de aanschaffingskosten, wordt op grond van artikel 3 van het Besluit uitsluiting aftrek omzetbelasting 1968 (Stb. 1968, 473) de aftrek van omzetbelasting uitgesloten tot 8 percent van het verschil. Dit percentage, dat de gemiddelde belastingdruk weergeeft op de doorgaans in bedrijfskantines verstrekte spijzen en dranken, moet in verband met de onderhavige verhoging van het verlaagde tarief worden verhoogd tot 9 percent. De overheveling van voedingsmiddelen naar het verlaagde tarief heeft geen verlagende invloed op het onderhavige percentage. De desbetreffende voedingsmiddelen waren, voor zover in bedrijfskantines verstrekt, reeds aan het verlaagde tarief onderworpen.

Ingevolge artikel 16, tweede lid, van de Wet op de omzetbelasting 1968 dient een koninklijk besluit tot wijziging van het Besluit uitsluiting aftrek omzetbelasting 1968 achteraf bij wet te worden goedgekeurd. De onderhavige bepaling strekt ertoe die goedkeuring reeds ter gelegenheid van dit wetsvoorstel te verkrijgen, zodat goedkeuring bij wet achteraf niet meer nodig is.

Artikel IV

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van de wet. Overeenkomstig mijn mededeling tijdens de uitgebreide commissievergadering van 23 februari 1987 (vaste Commissie voor Financiën, u.c.v. 50, blz. 34) treedt de wet in werking met ingang van de eerste dag van het tweede kwartaal na plaatsing in het Staatsblad.

De Staatssecretaris van Financiën,
H. E. Koning